

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж1 950/25
28.4.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Гордане Тошић, председника већа, Милице Аксентијевић и Љиљане Милосављевић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Мирјана Јосимовић, адвокат из Руме, ул. ЈНА бр.166, против тужених “Биодекор” д.о.о. Нови Београд, Сурчинска бр.9д, чији је пуномоћник Новица Лалић, адвокат из Београда, Рузвелтова бр.41-45, ДДОР “Нови Сад”, Филијала Београд, Булевар Михајла Пупина бр.115в и ББ из ..., ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о жалбама тужиоца и туженог “Биодекор” д.о.о. Нови Београд, изјављеним против пресуде Трећег основног суда у Београду П 4071/14 од 13.6.2024. године, у седници већа одржаној дана 28.4.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Трећег основног суда у Београду П 4071/14 од 13.6.2024. године, у деловима ставова другог и трећег изреке који се односе на туженог ДДОР “Нови Сад”, Филијала Београд и жалба тужиоца, у том делу **ОДБИЈА**, као неоснована.

УКИДА СЕ пресуда Трећег основног суда у Београду П 4071/14 од 13.6.2024. године, у преосталим деловима ставова другог и трећег изреке који се односе на тужене “Биодекор” д.о.о. Нови Београд и ББ и у ставу четвртом изреке и предмет, у том делу, **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П 4071/14 од 13.6.2024. године, ставом првим изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, па је обавезан тужени “Биодекор” д.о.о. Нови Београд да тужиоцу, на име накнаде штете због претрпљених душевних болова због умањења животне активности, исплати износ од

190.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 13.6.2024. године, до исплате. Ставом другим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени ДДОР “Нови Сад” - Филијала Београд и ББ да тужиоцу, солидарно са туженим “Биодекор” д.о.о. Нови Београд, на име накнаде штете због претрпљених душевних болова због умањења животне активности, исплате износ од 190.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 13.6.2024. године, до исплате. Ставом трећим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени да тужиоцу солидарно, на име накнаде штете исплате, и то на име претрпљених физичких болова износ од 400.000,00 динара, на име претрпљеног страха износ од 420.000,00 динара и на име претрпеног душевног бола због наружености износ од 350.000,00 динара, све са законском затезном каматом почев од 13.6.2024. године, до исплате. Ставом четвртим изреке обавезан је тужени “Биодекор” д.о.о. Нови Београд да тужиоцу, на име трошкова парничног поступка исплати износ од 414.150,00 динара.

Против наведене пресуде тужилац и тужени “Биодекор” д.о.о. Нови Београд су благовремено изјавили жалбе, и то тужилац због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права, побијајући пресуду у односу на ставове други, трећи и четврти изреке, како то произилази из садржине жалбе, а тужени “Биодекор” д.о.о. Нови Београд побијајући пресуду у ставу четвртном изреке, у делу одлуке о трошковима поступка.

Тужени “Биодекор” д.о.о. Нови Београд је поднео одговор на жалбу тужиоца, а тужилац је поднео одговор на жалбу туженог “Биодекор” д.о.о. Нови Београд.

Испитујући правилност и законитост ожалбене пресуде, у побијаном делу, у границама овлашћења прописаних чланом 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/11...18/20), Апелациони суд у Београду је нашао да је жалба тужиоца делимично основана, а жалба туженог “Биодекор” д.о.о. Нови Београд, основана.

У првостепеном поступку, у потврђеном делу пресуде, нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка прописане чланом 374 став 2 тачке 1 до 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, као ни друге битне повреде одредаба парничног поступка, на које се указује у жалби тужиоца.

Према чињеничном стању, утврђеном у поступку пред првостепеним судом, тужилац је био у радном односу код туженог “Биодекор” д.о.о. на радном месту радник на градилишту. Тужени-послодавац тужиоца је, у сарадњи са предузећем “Балкан градња”, ангажовао своје раднике на обављању грађевинских радова на згради бившег Генералштаба у Немањиној улици у Београду. За обављање наведених грађевинских радова, тужени “Биодекор” д.о.о. је између осталих ангажовао и тужиоца, који је био запослен на радном месту руковођа грађевинске машине и његов посао је био да користећи машину, утовара отпатке грађевинског материјала у камион који би затим материјал даље одвозио. Када не би било посла на утовару отпадака у камион, тужилац

је помагао другим радницима у обављању њихових задатака, при чему је радне задатке добијао од свог непосредног руководиоца, пословође ВВ. Критичном приликом дана 12.9.2005. године, ВВ, будући да није било посла на утовару, дала је усмени налог тужиоцу да помогне другим радницима који су обављали грубе грађевинске радове на рушењу преградних зидова, избијању врата, уклањању и избацивању тако направљеног шута, а тужиочев задатак је био да уклања шут и отпатке настале рушењем преградних зидова у страну на истом спрату. Тужилац је поступио по налогу непосредног руководиоца, попео се на четврти спрат наведеног објекта и започео са вршењем радног задатка и у том моменту дошло је до попуштања конструкције на трећем спрату, што је довело до урушавања таваница изнад и пада на доње таванице, односно до урушавања свих пет плоча које су затрпале раднике, а међу њима и тужиоца. Критичном приликом тужилац је претрпео тешке телесне повреде у виду прелома костију лобање, нагњечења мозга, прелома леве бутне кости и прелома горњег краја десне потколенице. Услед наведених повреда код тужиоца је наступило умањење животне активности са ортопедског становишта од 40% које се огледа у отежаном дужем стајању и ходу, као и подизању и ношењу терета и са неуропсихијатријског аспекта 12% које се огледа у осећању измењености у односу на ранији статус где доминира осећање инфериорности и хендикепираности, те код тужиоца постоји умањење животне активности трајног карактера укупно 46%. Тужилац је после оперативних захвата трпео физичке болове јаког интензитета 2 до 3 дана, средњег интензитета 7 до 10 дана и лаког 2 до 3 месеца. Критичном приликом није трпео примарни страх будући да је претрпео контузиону повреду мозга, а током 5 до 6 месеци преживљавао је секундарни страх умереног интензитета, а затим страх блажег интензитета 4 до 5 месеци. Због соматских последица уследило је упућивање на инвалидску комисију где је тужилац добио први степен инвалидности због тешкоћа у стајању, ходању, ношењу и дизању терета. Код тужиоца постоји наруженост средњег степена која се огледа у варус положају десног колена, благо упадљивом ходу и постојању ожиљака на видљивом делу главе и на левој нози, због чега тужилац трпи душевну патњу средњег степена. Утврђено је да је тужилац имао последњу операцију у јуну 2009. године, када је одстрањен остеосинтетски материјал из леве натколенице, те да се после две године од последње операције може рећи да је стање дефинитивно, а због задобијених повреда и њихових последица лечење ће бити неопходно до краја живота, док је хронична фаза болести као последица повређивања и психичког трпљења због исте настала након акутне фазе лечења код тужиоца, а која је трајала од 9 до 11 месеци, након чега су остале хроничне трајне последице са којима се тужилац суочио. Тужени ББ је у време повређивања тужиоца био одговорни руководиоца градилишта, у том тренутку био је запослен код предузећа "Рад" и против њега је поводом наведеног поврђивања радника вођен кривични поступак. Оптужним актом Првог ОЈТ Кт 2200/05 од 30.7.2007. године, прецизираним 11.9.2012. године, ББ је стављено на терет извршење кривичног дела тешко дело против опште сигурности из члана 288 став 3 у вези члана 280 став 3 у вези става 2 и став 1 КЗ. Дана 20.5.2013. године, донета је пресуда којом је окривљени оглашен кривим, те му је изречена условна осуда. Оштећени ГГ и ДД су упућени на парнични поступак ради остваривања имовинскоправног захтева, док се оштећени АА није придружио кривичном гоњењу и није истакао имовинскоправни захтев. Дана 22.12.2015. године, суд је донео решење којим је обуставио кривични поступак против туженог ББ услед апсолутне застарелости кривичног гоњења. Према Правилнику о заштити на раду туженог

“Биодекор” д.о.о. који је важио у тренутку поврђивања тужиоца, за радно место на ком је тужилац био распоређен од заштитних средстава било је предвиђено радно одело, заштитне ципеле и капа, а у зависности од посла који обављају, те временских услова, било је прописано да радницима припада и заштитни шлем, опасач, гумене чизме, кишна кабаница и заштитна маска. Тужени “Биодекор” д.о.о. је тужиоцу обезбедио наведена заштитна средства за радно место руковаоца грађевинске машине, те је тужилац критичном приликом и носио радно одело, дугачке панталоне, мајицу, радну блузу и кожне ципеле са дебелим ђоном, али му није обезбедио шлем, иако је тужилац критичном приликом, будући да није било посла на утовару отпадног грађевинског материјала помагао другим радницима у грубим грађевинским радовима, приликом чијег обављања је као заштитно средство било предвиђено и ношење шлема. Наведено чињенично стање првостепени суд је утврдио увидом у пријаву о повреди на раду од 12.9.2005. године издату од стране туженог “Биодекор” д.о.о, записника о извршеном увиђају Министарства рада од 19.9.2005. године, Правилника о раду туженог “Биодекор” д.о.о, исказа сведока ВВ, ЂЂ и ГГ, саслушањем тужиоца у својству парничне странке, увидом у списе предмета Првог основног суда у Београду К 1209/14 и вештачењем од стране судских вештака медицинске струке. Тужени “Биодекор” д.о.о. и ББ истакли су приговор застарелости потраживања.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужбени захтев тужиоца делимично основан у односу на туженог “Биодекор” д.о.о, и то само у односу на потраживање на име накнаде нематеријалне штете због умањења животне активности, имајући у виду да је тужени критичном приликом обављао опасну делатност у вези са којом је тужилац претрпео тешку телесну повреду услед које је дошло до умањења животне активности од 40% са становишта лекара ортопеда, а тужени није доказао да је постојао неки од услова за ослобођење од одговорности применом одредби члана 177 Закона о облигационим односима, јер је тужилац критичном приликом поступао по налогу претпостављеног и није самоиницијативно напустио радно место, носио је заштитна средства која су била предвиђена Правилником о мерама заштите на раду, док чињеница да није имао шлем се не може приписати њему у кривицу, већ туженом послодавцу који му исти није обезбедио. Суд је становишта да потраживање тужиоца по наведеном основу није застарело, због тога што застарелост почиње да тече од дана када је болест код тужиоца прешла у хроничну фазу и попримила облик коначног стања, а како је код тужиоца коначно стање наступило две године од последње операције која је била у јуну 2009. године, односно у јуну 2011. године, од када се рачуна почетак рока застарелости, а тужба је поднета 12.3.2014. године, то потраживање тужиоца није застарело у смислу одредбе члана 376 Закона о облигационим односима. Из наведених разлога, а крећући се у границама тужбеног захтева, првостепени суд је применом одредби члана 164 Закона о раду и члана 173 и 174 Закона о облигационим односима одлучио као у ставу првом изреке ожалбене пресуде. Међутим, када је у питању потраживање тужиоца на име накнаде нематеријалне штете за претрпљени страх, умањење животне активности са становишта лекара неуропсихијатра, те претрпљених физичких болова и душевних болова због наружености, првостепени суд је нашао да је потраживање тужиоца по наведеним основима застарело, јер је од дана престанка болова, престанка страха, односно од дана када је болест код тужиоца прешла у хроничну фазу и попримила облик коначног стања, са неуропсихијатријског аспекта, до дана подношења тужбе,

дошло до протекла рока из члана 376 Закона о облигационим односима. Суд је становишта и да је потраживање тужиоца због претрпљених душевних болова због наружености средњег степена застарело, јер се почетак рока рачуна од датума последње операције тужиоца из јуна 2009. године, након чега су промене у тужиоцевом изгледу постале дефинитивне, те је и у односу на ово потраживање дошло до протекла рока застарелости. Првостепени суд је оценио да нема места примени привилегованог рока застарелости из члана 377 Закона о облигационим односима, будући да наведена штета није причињена кривичним делом, с обзиром да је поступак у односу на туженог ББ обустављен услед апсолутне застарелости кривичног гоњења, а такође нема услова ни за прекид застарелости, будући да се у наведеном поступку тужилац није придружио гоњењу, те није истакао имовинскоправни захтев. По оцени првостепеног суда нема основа за одговорност туженог ББ јер је он у конкретном случају био запослен код предузећа “Рад”, а да би постојала његова одговорност тужилац је морао доказати да је тужени штету причинио намерно у смислу одредби члана 170 став 2 Закона о облигационим односима, а тужилац није пружио ниједан доказ да му је трећетужени причинио штету намерно, већ из изведених доказа произилази да је до урушавања објекта дошло из неутврђених и скривених мана објекта. Првостепени суд је оценио да је основан приговор недостатка пасиване легитимације истакнут од стране туженог ДДОР “Нови Сад”, јер тужилац у смислу одредбе члана 231 Закона о парничном поступку није доказао да је код наведеног осигуравајућег друштва био осигуран преко свог послодавца, те како нема доказа да је тужени ДДОР “Нови Сад” имао закључен уговор о осигурању, односно полису са послодавцем тужиоца, то је закључио да је тужбени захтев у односу на истог туженог неоснован. Из наведених разлога, одбијен је тужбени захтев тужиоца у односу на тужене ДДОР “Нови Сад” и ББ у целисти, а у односу на туженог “Биодекор” д.о.о. у преосталом делу и одлучено као у ставу другом и трећем изреке ожалбене пресуде.

По оцени Апелационог суда у Београду, првостепена пресуда је у потврђеном делу заснована на потпуно и правилно утврђеном чињеничном стању и правилној примени материјалног права.

Према одредби члана 897 Закона о облигационим односима, уговором о осигурању обавезује се уговарач осигурања да плати одређени износ организацији за осигурање (осигуравач), а организација се обавезује да, ако се деси осигурани случај, исплати осигуранику или неком трећем лицу накнаду, односно уговорену своту или учини нешто друго. Према одредби члана 901 став 1 истог закона, уговор о осигурању је закључен кад уговарачи потпишу полису осигурања или листу покрића.

Тужилац своје потраживање према туженом ДДОР “Нови Сад” заснива на тврдњи да је, као и сви радници туженог “Биодекор” д.о.о, био осигуран код тог осигуравајућег друштва. Међутим, тужилац у смислу члана 231 став 1 и 2, у вези члана 7 и 8 Закона о парничном поступку, није доказао да постоји уговор о осигурању закључен између туженог ДДОР “Нови Сад” и предузећа “Биодекор” д.о.о. као послодавца тужиоца, односно да је потписана полиса осигурања лица од последица несрећног случаја, па је правилан закључак првостепеног суда изведен применом правила о терету доказивања, да не постоји основ потраживања тужиоца према туженом ДДОР “Нови Сад”, односно да исти тужени није пасивно легитимисан у овој

парници, због чега је правилном применом материјалног права тужбени захтев у односу на истог туженог одбијен као неоснован.

Имајући у виду да се жалбеним наводима тужиоца не доводи у питање правилност и законитост првостепене пресуде у потврђеном делу, одлучено је као у ставу првом изреке ове пресуде.

Међутим, основано се жалбом тужиоца указује да је првостепена пресуда у преосталом делу става другог и трећег изреке заснована на погрешној примени материјалног права, услед чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Одредбом члана 377 став 1 и 2 Закона о облигационим односима, прописано је да кад је штета проузрокована кривичним делом, а за кривично гоњење је предвиђен дужи рок застарелости, захтев за накнаду штете према одговорном лицу застарева кад истекне време предвиђено за застарелост кривичног гоњења. Прекид застаревања кривичног гоњења повлачи за собом и прекид застаревања захтева за накнаду штете.

Из садржине наведене одредбе произилази да у случају када је штета проузрокована кривичним делом, ако је за кривично гоњење предвиђен дужи рок застарелости од рокова предвиђених чланом 376 Закона о облигационим односима, захтев за накнаду штете према сваком одговорном лицу, а не само према штетнику, застарева када истекне време одређено за застарелост кривичног гоњења, и то ако је правноснажном пресудом утврђено постојање кривичног дела и окривљени оглашен кривим за кривично дело. Исти рок застарелости примењује се ако је кривични поступак обустављен, односно ако кривични поступак није могао да се покрене или оконча зато што је окривљени умро или је душевно оболео, или је недоступан органима гоњења, односно ако су постојале процесне сметње због којих је било немогуће да се против учиниоца кривичног дела поступак покрене и оконча. У таквој ситуацији, парнични суд је овлашћен да као претходно питање утврди да ли је штета проузрокована таквом радњом која у себи садржи елементе кривичног дела, јер кривично дело може да постоји и када је кривични поступак изостао. Ако је окривљени правноснажном пресудом ослобођен од оптужбе, захтев за накнаду штете не застарева у дужем року предвиђеном за застарелост кривичног гоњења, већ у року прописаном чланом 376 Закона о облигационим односима.

У конкретном случају, тужени ББ није правноснажном пресудом ослобођен од оптужбе, већ је против њега обустављен кривични поступак услед апсолутне застарелости кривичног гоњења, међутим, првостепени суд није ценио да ли је штета коју је тужилац претрпео критичном приликом проузрокована таквом радњом која у себи садржи елементе кривичног дела и, уколико је то случај, који рок застарелости кривичног гоњења је предвиђен за то кривично дело и да ли је тужба за накнаду штете у овој парници поднета пре истека тог рока. Имајући у виду да првостепени суд није утврдио наведене чињенице, то се за сада не може прихватити закључак првостепеног суда да је потраживање тужиоца на име накнаде штете по основу претрпљеног страха, претрпљених физичких болова и умањења животне активности са становишта лекара неуропсихијатра, те претрпљених душевних болова због наружености према одговорним лицима застарело у смислу одредбе члана 376 Закона о облигационим

односима.

Првостепени суд је одбио тужбени захтев у односу на туженог ББ применом одредбе члана 170 став 2 Закона о облигационим односима, са образложењем да је тужени у конкретном случају био запослен у предузећу “Рад”, да је на наведеном градилишту обављао послове одговорног руководиоца градилишта, да је до урушавања објекта дошло из неутврђених и скривених мана објекта, што је утврђено из исказа туженог ББ, те како тужилац није приложио суду ниједан доказ да му је тужени ББ штету причинио намерно, што је услов његове одговорности у смислу члана 170 став 2 Закона о облигационим односима, то је закључио да је тужбени захтев тужиоца у односу на истог туженог неоснован. Међутим, овакав закључак првостепеног суда се за сада не може прихватити као правилан, јер у образложењу пресуде нису дати разлози о битним чињеницама, чиме је учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку, на коју се у жалби тужиоца основано указује, а поред тога, чињенично стање је остало непотпуно утврђено.

Према одредби члана 170 Закона о облигационим односима, за штету коју радник у раду или у вези са радом проузрокује трећем лицу одговара предузеће у коме је запослени радио у тренутку проузроковања штете, осим ако докаже да је запослени у датим околностима поступао онако како је требало (став 1). Оштећеник има право захтевати накнаду штете и непосредно од запосленог ако је штету проузроковао намерно (став 2). Одредбом става 1 овог члана не дира се у правила о одговорности за штету која потиче од опасне ствари или опасне делатности (став 3).

Наведеном одредбом регулисана је одговорност предузећа према трећем лицу и за постојање основа одговорности из става 1 овог члана (у случају када штета не потиче од опасне ствари или опасне делатности), потребно је да буду испуњени следећи услови: да лице које је проузроковало штету има својство радника у предузећу, да је радник проузроковао штету радњом коју је предузео у раду или у вези са радом и да нису пружени докази да је радник у датим околностима поступао онако како је требало. У случају испуњености ових услова, оштећени има право да захтева накнаду штете и непосредно од запосленог, али само ако је он штету проузроковао намерно. У конкретном случају, суд је утврдио да је тужени ББ био запослен у предузећу “Рад”, али је изостало чињенично утврђење да ли је радња коју је он предузео била узрок настанка штете и да ли је ту радњу ББ предузео у раду или у вези са радом код послодавца – предузећа “Рад”, јер је само у тој ситуацији услов његове одговорности у смислу члана 170 став 2 Закона о облигационим односима, постојање намере. Међутим, уколико је тужени ББ одређене послове који су узрочно последично везани за настанак штете и у вези са којима је против њега вођен кривични поступак, извршио у своје име и за свој рачун, односно неvezано за послодавца код кога је био запослен, његова одговорност би се заснивала на одредби члана 154 став 1 и члана 158 Закона о облигационим односима – одговорност по основу кривице, која подразумева не само намеру, већ и непажњу.

Имајући у виду да првостепена пресуда не садржи разлоге у погледу наведених битних чињеница и како је чињенично стање у погледу изнетих околности остало непотпуно утврђено, то је морала бити укинута у деловима ставова другог и трећег изреке, у односу на тужене “Биодекор” д.о.о. и ББ.

Укинуто је и решење о трошковима поступка, садржано у ставу четвртом изреке ожалбене пресуде, јер одлука у том делу зависи од коначног исхода спора.

У поновном поступку, првостепени суд ће отклонити недостатке на које је указано, употпуниће чињенично стање утврђењем чињеница битних за одлуку о основу тужбеног захтева у односу на туженог ББ, поново ће ценити истакнути приговор застарелости потраживања, те ће уз правилну примену материјалног права, у укинутом делу, донети нову и на закону засновану одлуку.

Из наведених разлога, применом одредби члана 390, 391 став 1 и члана 392 став 2 Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Гордана Тошић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић**